

Razumevanje razvoja otroka

Vrste otrokovih vedenj, ki so primerna njihovim letom, a jih včasih tolmačimo tudi kot nagajanje:

- **med 18. in 24. mesecem:** malčki želijo stvari zase, tukaj in zdaj. Ne marajo sprememb, so hitro razočarani in zdolgočaseni. Začenjajo preizkušati meje, se učijo govoriti, teči in plezati. Izbruhi jeze se lahko pričnejo okoli drugega leta;
- **med 2. in 3. letom:** otroci veliko govorijo, imajo ogromno energije in uživajo v hrupu. Zelo jasno vedo, kaj jim je všeč in kaj ne, tako pri hrani, oblekah, igračah ipd. Nekateri dvoletniki postanejo ukazovalni in ljubosumni;

- **med 3. in 4. letom:** otrok je lahko razburjen, saj se ne počuti gotovega, ko gre npr. v vrtec. Pri štirih letih so otroci zelo energični, so lahko grobi, nepotrpežljivi in glasni;
- **med 4. in 5. letom:** v tej starosti so otroci bolj pripravljeni sodelovati in poskušajo biti dobri, raje se igrajo z drugimi otroki, mimogrede pa se zlažejo in ne priznajo radi, da so se zmotili. Lahko pride do sporov med starši in otrokom.

Starši se včasih prestrašimo, ko vidimo, da otrok počne nekaj nevarnega. Takrat ne ukrepamo dovolj premišljeno. Pa tudi otroci kdaj preverjajo naše potrpljenje, pričakovanja in pravila. In tako včasih pridemo v situacijo, ko se razjezimo, kričimo in otroka telesno kaznujemo. Zavedajmo se, da to ni prav in se o dogodku kasneje pogovorimo z otrokom, pri tem pa pazimo, da odgovornosti za naše nasilje ne pripišemo otroku.

Nenasilni načini odgovorov na otrokovo napačno, škodljivo, nevarno ali antisocialno obnašanje

Pri predšolskih otrocih:

- otroka odvrnemo in zamotimo, preden bi se težave še povečale; najdemo nekaj drugega, kar lahko počnemo skupaj;
- umirimo otroka tako, da ga objamemo, primemo roko, ki je v krču, jo razpremo, božamo;
- otroku povemo, da bomo skupaj počakali, da se bo umiril, da bo nehal jokati;
- pripravimo otroka, da prisluhne, in mu razložimo, kaj je narobe; ali pa počakamo, da se čustva umirijo, in se o tem pogovorimo kasneje.

«Pazi, se biva pogovorila - obalovih pravic».

Pri šolskih otrocih je pomemben pogovor. Najprej je treba situacijo umiriti: »Počakaj malo, tako ne moreva. Najprej se umiriva«. Nato pa:

- »Ti povej, kaj te je spravilo v tak bes, potem povem jaz;
- ko ti govoriš, jaz molčim, ko jaz govorim, molčiš ti;
- potem ti poveš, kakšen predlog imaš, kako bi šlo naprej, in svoj predlog povem tudi jaz;
- nato iščeva, ali se lahko dogovoriva, to potrdiva in izrečeva – tako in tako naj bo!«

Do 2. leta starosti prepoved izrazimo z besedo »ne«, ki jo razume že večina 9-mesečnih otrok.

Najsprejemljivejša kazen za otroke med 3. in 5. letom starosti je **odvzem privilegijev**, za šolske otroke pa **prepoved**.

Za 3- do 5-letne otroke uvedite kotichek za premislek, ohlajanje in trmarjenje, kamor za krajši čas pošljete otroka zaradi neprimerne vedenja. Strokovnjaki priporočajo minuto do dve za vsako dopolnjeno leto starosti.